

besuota, lietus.

ulė teka 6:25, leidžiasi 4:4

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co. Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYMARKET 1 - 6100
Over One Million Lithuanian In The United States

DL LV

Chicago, Ill. — Šeštadienis, Lapkričio-November 3 d., 1973 m.

Kaina 15c

PASALINO ŠVEDA, JT KARO JĖGU IGALIO TIN

IZRAELIO PREMJE RĖ GOLDA MEIR PATENKINTA IŠVAŽIAVO NAMO

WASHINGTONAS. — Izraelio premjere Golda Meir virš vadados kalbėjo ketvirtadienį su prezidentu Nixonu. Prieš tą pasibėjimą ji turėjo pusryčius su valstybės sekretorium Kissingeriu. Po pasitarimų, Hilton viešbutyje premjerė turėjo spaudos konferenciją, kurioje pakartotinai paneigė, jog Amerika daro audimą į Izraelį. Ji esanti visai patenkinta Amerikos užtikrimais, kad Amerika toliau remis Izraelį ir rūpinsis jo saugumu. Valstybės departamentas paskelbė, kad Amerika neieško būdų, kaip paspausti vieną pusę prieš kitą Viduriniųjų Rytų konflikte.

Premjerė Meir pabrėžė spaus konferencijoje, kad Ameri-

IS VISO PASAULIO

WASHINGTONAS. — Senato taisyklių komitetas pradėjo apklausinėjimus prieš patvirtinant Geraldą Fordą nauju viceprezidentu. Jis pats buvo pirmas liudininkas ir pareiškė komitetui, kad jis bandys būti "taikintoju" Baltųjų Rūmų ir Kongreso. Fordas savo atsakymuose bandė likti lojalus prezidentui Nixonui ir kartu nesupykinti senato narių.

LONDONAS. — Lady Spencer Churchill ir karalienė Elzbieta Londone atidengė naują paminklą, pastatytą Winstonui Churchillui. Paminklas yra jo bronzinė 12 pėdų statula ant 8 pėdų paauskstinimo. Churchillio našlė, 88 metų, nesugebėjo nutraukti paminklą apglubusios britų vėliavos ir jai į pagalbą atėjo karalienė, kuri savo kalboje priminė, kad premjeriui Churchillui pasitraukus iš pareigų, ji pasiūlė jam kunigaikščio titulą, tačiau Churchillis atsisakė jį priimti. Paminklas stovi netoli parlamento rūmų.

NEW DELHI. — Indijos provincija Mysore nutarė pakeisti savo vardą, pasivadindama Karnataką.

TEHERANAS. — Mohammed Maraghei Said mirė, sulaukęs 92 metų. Jis buvo Irano premjeras ir prieš tai ambasadorius Maskvoje, 1941 m. NYT, pranešdamas apie jo mirtį, rašo: Jis turėjo lietuvaite žmoną ir dvi dukteris, kurios ištėkėjo už užsienio žurnalistų.

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas ketvirtadienį, atsisveikinęs su Izraelio premjere, išskrido į Floridą, net nepaskelbęs savo kelionės korespondentams, kurie paprastai jį lydi į Key Biscayne.

MADRIDAS. — Vatikano diplomatas Agostino Casaroli atvyko Ispanijon tartis su vyriausybe dėl valstybės — bažnyčios naujų santykių.

SANTIAGO. — Čilės vyriausybė paskelbė, kad ji negalės, dėl ekonominių sunkumų, organizuoti 1975 metų Pan-American sporto varžybų.

JERUZALĖ. — Izraelio kariuomenės žuvusių ar dingusių kareivių šeimos yra globojamos privačios psichiatrų ir socialinių darbininkų organizacijos. Paprastai apie mirtį fronte šeima sužino iš dviejų kariuomenės pasiuntinių, su kuriais eina ir psichiatras. Jis padeda šeimai prigyventi skaudžią žinią. Jordano spauda, patyrusi apie šitokią žydų organizaciją skelbia, kad Jeruzalėje visi kraustosi iš proto, bijodami arabų.

DUBLINAS. — Airijos vyriausybė įsakė prarasti tarydumus, kaip iš kalėjimo helikopteriu galėjo būti išvežti trys teroristinės armijos vadai. Valdžia žada sustiprinti kalėjimuose apsaugą.

Izraelio karinis automobilis važinėja po Egiptą su užrašu priekyje — "Viva Golda". Kareiviai išreiškė savo pagarbos sentimentus premjeri Goldai Meir.

Žydai toliau važiuoja per Vieną

VIENA. — Nors sovietai remia arabus, žydų emigracija iš Sovietų Sąjungos nesustojė ir paskutinio arabų-žydų karo metu. Austrijoje pereinamoji stovykla dar neuždaryta, tik čia žydams leidžiama pasilikti trumpesnį laiką ir beveik visi emigrantai būna Austrijoje tik vieną dieną. Austrija žada įrengti naują "laikymo įstaigą" senoje karo mokykloje Traiskirchen, netoli Vienos.

Moskvos žiniomis, spalio mėn. iš Sovietų Sąjungos išvažiavo 4,200 žydų. Iš viso šiais metais sovietai išdavė visas 28,000 žydų. Pernai emigravo 32,000.

Austrijos pažadas arabams uždaryti Schoenau pereinamąją stovyklą dar neįvykdytas, tačiau Austrija laikoma neutralia arabų-žydų kare ir jos kareiviai dalyvauja Jungtinių Tautų taikos kariuomenėje.

Vienoje yra ir kita žydų stovykla — sovietų žydų, emigrantų ir Izraelį ir nusivylusių. Apie 350 tokių reemigrantų laukia sovietų valdžios leidimo sugrįžti atgal. Per trejus metus sovietai atgal priėmė tik 33 asmenis.

Žiaurus Perono partijos valymas

BUENOS AIRĖS. — Trečiaadienį Argentinoje buvo nušautas Transporto darbininkų unijos vadas Pablo Marcelo Fredes, vienas svarbiausių kairiųjų peronistų vadų. Peronistų partijoje vyksta valymas, kuriam pritarė ir pats Peronas. Kai kurie kairieji pašalinami iš pareigų, tačiau, kaip matome, kiti "išvalomi" gan radikaliomis priemonėmis.

"Marksistiniams infiltratoriams" peronistų partijoje — ne vieta, nusprendė partijos vadai. Fredes nušovimas yra jau šešta politinė žmogžudystė per praėjusį mėnesį.

HARTFORDAS. — Connecticuto susisiekimo departamentas paragino visas didesnes įmones reikalauti iš darbininkų, kad jie važiuotų į darbą po kelis susitarę viename automobilyje ir tuo būdu taupytų skystą kurą.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

Prancūzija ragina piliečius taupyti gazoliną. Filipinai įsivedė gazolino kortelės ir pradėjo normuoti naftos produktų pardavimą. Filipinų vyriausybė derisi su arabų valstybėmis ir su komunistine Kinija, ieškodama naujų žibalo tiekėjų.

Kanada paskelbė, kad ji pakelia naftos išvežimo mokesčius iš 40 centų už statinį iki 1.90 dol. Amerika iš Kanados perka per mėn. apie 70 mil. statinių.

Vatikane kalbama, kad popiežius greit paskelbs popiežiu Joną XXIII-į palaimintuoju.

Šiaurės Airijoje protestantai visoje eilėje puolimų nužudė du katalikus ir 12 sužeidė.

Argentinos prezidentas Peronas žada atvykti į New Yorką ir pasakyti kalbą Jungtinėse Tautose.

Automobilių darbo unija svarsto sugrįžimą į AFL-CIO — unijų federaciją, iš kurios pasitraukė prieš 5 metus.

American Motors bendrovė prašo kainų kontrolės tarybos leidimo pakelti kainas 1974 m. modeliams.

Čikagos priemiesčio Park Forest laiškanėšys buvo policijos sulaukytas su nesaugiu automobiliu. Jame rasti keli dideli maišai su neišnešiotais laiškais. Paštininkas paaiškino nesuspėjęs visų laišku nunešti adresatams. Kai kurie laišškai jo mašinoje gulė visi metai.

Dešimt kareivių iš Fort Sheridan bazės buvo kelio katastrofoje sužeisti. Jie važiuojo į Des Moines, Ia., dalyvauti helikopterio nelaimėje užsimušusio seržanto laidotuvsė.

Vakar Mariner 10 erdvėlaivis turėjo pradėti kelionę į Merkurijų ir Venerą.

Evanstone, prie Čikagos susidūrė du traukiniai, sužeisti 32 žmonės, daugiausia jaunimas, grįžęs iš koncerto Northwestern universitete.

DETROITAS. — Chryslerio bendrovės reikalauja kainų kontrolės tarybos leidimo pakelti savo automobilių kainas apie 53 dol.

SAO PAULO. — Brazilijos Volkswagen įmonė šiais metais per devynis mėn. pardavė automobilių už 14.7 mil. dol. Daugiausia mašinų pirkto Peru, toliau eina Venecuela ir Afrikos Zaire.

Senate bus mažiau respublikonų

COLUMBUS. — Prezidento Nixono nutarimas paskirti senatorių William Saxbe valstybės prokurorą nepatiko Ohio respublikonam, kurie žino, kad Saxbe vieton Ohio gubernatorius John Gilligan, kuris yra demokratas, paskirs terminui užbaigti demokratą politiką. Ohio kandidatai į senatą tarpe yra ir buvęs astronautas John Glenn, demokratas.

Kai kurie respublikonai tiki, kad Saxbe pakvietimas į vyriausybę sustiprins jo prestižą ir jis galės ateityje kandidatuoti į Ohio gubernatoriaus vietą.

Graikija pašalino 45 karininkus

ATENAI. — Graikijos karinė vadovybė paleido iš tarnybos "be garbės" 45 laivyno karininkus, kurie dalyvavo šamokslė nuverstų vyriausybę ir sugrąžinti į sostinę karalių Konstantiną. Kalėjimo bausmiu jie negaus, nes prezidentas Papadopoulos paskelbė rugpjūčio mėn. amnestiją, tačiau ji neatšaukė karinės disciplinos bausmių.

Dalis graikų karininkų išbėgo iš Graikijos, kai šamokslas buvo išaiškintas ir dabar Britanijoje mokosi prekybos laivyno akademijoje. Jiems atimta graikų pilietybė.

Spaudoje dažnai minimas federalinis teisėjas John Sirica, kuriam teko spręsti Watergate įsilaužimo bylą.

SUNKU SUDARYTI JUNGTINIŲ TAUTŲ TAIKOS KARIUOMENĖ

KAIRAS. — Švedijos pulkininkas Ake Bendrik buvo pašalintas iš Jungtinių Tautų taikos kariuomenės ryšininko su Egiptų vyriausybe pareigų. Jo atleidimas parodo, koks nelengvas uždaryti JT karo jėgų vadams. Bendrik pakliuvo į Egipto nelonę, nes jis pirmadienį spaudai pareiškė, kad JT kariuomenė neturi jokių būdų nustatyti, kur buvo Egipto ir Izraelio pozicija spalio 22 d., kada buvo paskelbtos karo paliaubos. "Niekas Jungtinėse Tautose nežino apie spalio 22 d. situaciją. Čia yra politinis klausimas. Aš esu karys, o ne politikas", — pasakė švedas Bendrik.

Bombos autorius nubaustas 23 metams

MADISON. — Dane apskrities teismas nuteisė Karleton Lewis Armstrong 23 metams kalėjimo. Teisėjas William Sachtjen kelias savaites klausė gynybos įrodinėjimų, kad kaltinamasis tik todėl susprogdino Wisconsinso universiteto armijos matematikos tyrinėjimų centrą, kad jis buvo nusistatęs prieš karą Vietnamė. Advokatai Kunster ir Greeberg bandė įrodyti, kad Vietnamo karas buvo nelegalus ir Armstrongas — herojus, nes kovojo prieš karą.

Teisėjas tyliai išklauses visų liudininkų, daugiausia paraudavusios amerikiečių dalis atstovų, paskelbė bausmę — 23 metams kalėjimo. Trys kiti šio sprogdinimo dalyviai, jų tarpe nu-teistojo brolis, dar slapstosi Kanadoje ar kitur. Armstrongas, išgirdęs bausmę, pakėlė kumštį į viršų ir sušuko: "Tegyvuojia revoliucija". Apeliacijos skundo advokatai nesirošia siusti. Šis teismas į Madisoną sutraukė apie 200 gauruotų "revoliucionierių", kurie naktimis būdavo prie teismo salės. Jie bandė patriukšmauti ir protestuoti dėl teisejo sprendimo, tačiau Wisconsinso policija greit juos išsklaidė.

Teks taupyti naftos produktus

WASHINGTONAS. — Senatorius Jacksonas ragina vyriausybę greit pradėti reguliuoti naftos produktus. Jūrų laivynas, kuris gazoliną ir alyvą anksčiau pirkdavo užsienio uostuose, dabar priverstas gabenti kurą iš Amerikos. Laivynui reikia apie 340,000 statinių žibalo per dieną.

Kongresas pasiruošęs duoti prezidentui plačias galias reguliuoti gazolino sunaudojimą Amerikoje. Yra pasiūlymų sutrumpinti įstaigos darbo valandas. Jau sumažintas Amerikos lėktuvų skridimų skaičius krašto viduje. Panaikinta 300 skridimų.

Bolivija baudžia valdžios kritikus

LA PAZ. — Bolivijos valdžia paskelbė, kad buvo išaiškintas dar vienas šamokslas nuverstų prezidentą Hugo Banzer Suarez. Suinti trys politikai, jų tarpe buvęs ekonomikos ministeris. Antras svarbus šamokslininkas yra krikščionių demokratų partijos vadas Benjamin Miguel.

Stebėtojai sako, kad užtenka kam nors pakritikuoti vyriausybės ekonominę politiką ar kitus valdžios veiksmus, ir tuoj valdžia skelbia "šamokslą", suimdamą savo kritikus. Rugsėjo 24 d. irgi po panašaus valdžios pa-

Kritika Indijai už arabų rėmimą

NEW DELHI. — Vidurinių Rytų karas sukėlė dideles kusijas Indijoje, kurios vyrišybė kritikuojama už tai, kas vos karui prasidėjus, padarė reiškimą, kuriame Izraelis smerkiamas kaip karo sukėlėjas. Kritikai Indijos parlamente spaudoje nurodo, kad tradiciniai Indijos neutralumas buvo sužyztas. Kiti nurodo, kad visuose Indijos karuose su kistanu uoliai rėmė Pakis Indijos vyriausybė, paskulma atsistoti arabų pusėje pačiu atsisakė nuo konstruktivaus vaidmens, kurį ji galėję vaidinti diplomatinėje srityje, rašo kritikai.

skelbimo buvo suimta virš politikos ir darbo unijų veiki-

ATSIMINIMŲ PLUOSTAS

DR. K. PAUTIENIUS

1. NEVYKDAU MINISTRO KOGANO ĮSAKYMO

1940 metais, sovietų armijai okupavus Lietuvą, buvo labai sunku prasimušti pro rusų nuleistą geležinę uždangą, labai sunku, nes siena buvo labai stropiai saugojama, net su pagalba pikty šunų. Visas Lietuvos ir Vokietijos pasienis, dešimties kilometrų pločio juosta buvo paskelbta draudžiama zona, į kurią įeiti buvo reikalingas specialus leidimas.

Vietos ūkininkai, vietoj leidimo, galėjo naudotis Lietuvos pasu, bet ant jo turėjo būti užspautas rusiškas antspaudas, leidžiantis vietos ūkininkams pasienyje gyventi. Visi kiti žmonės, be leidimo pakliuvę į tą Lietuvos pasienio zoną, buvo laikomi Vokietijos šnipais. Asmenys, rasti toje zonoje buvo vietoje areštuojami, gaudomi vilkinių šunų pagalba, o tie, kurie bėgdavo per sieną, buvo šaudomi vietoje.

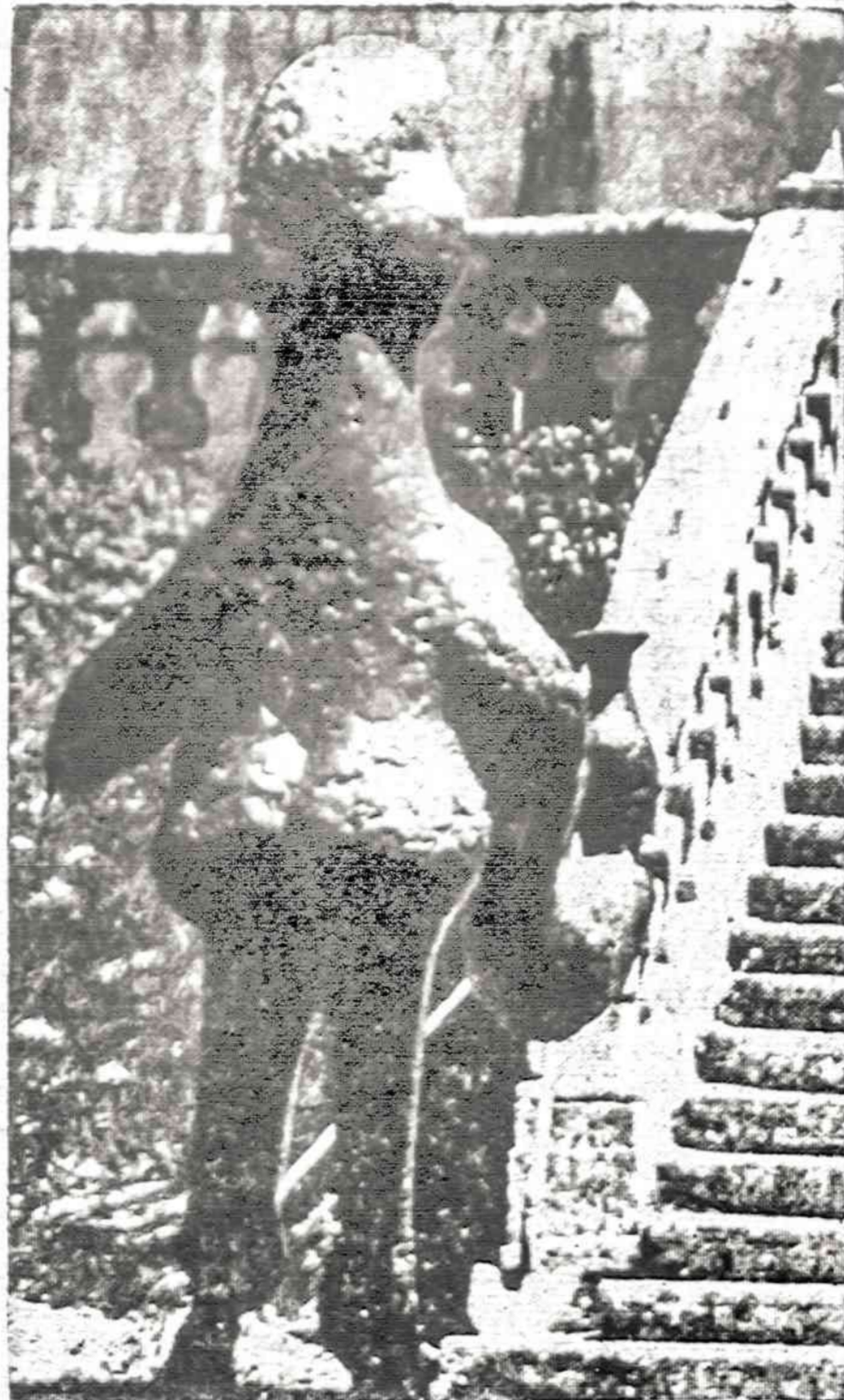
1940 metų liepos pabaigoje, kaip Utenos ligoninės vedėjas ir chirurgas, gavau "liaudies vyriausybės" sveikatos ministro Dr. Moisiejaus L. Kogano įsakymą telegrama vykti į naują paskyrimo vietą, į šakių apskrities ligoninę vedėjo ir chirurgo pareigoms.

Prieš tai aš jau buvau paty-

res iš sovietų diviziono gydytojo ruso, kad karas tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos netolimomai ateityje neišvengiamas, ir kad aukštieji Maskvos sluoksniai yra nusistatę tuojau, be atidėliojimo 50% Lietuvos gyventojų išvežti į Rusijos gilumą, į Sibirą, Diviziono gydytojas manė, kad Lietuvos gyventojų dauguma yra nusistatę prieš Sovietų Sąjungą, ir karo su Vokietija atveju lietuviai būtų būtų labai žalingi Sovietų ir labai naudingi Vokietijai.

Turėdamas tokias žinias, aš nutariau — žūt būt — su šeima prasimušti iš komunistinio teroro į laisvus Vakarus, kaip nors prasilaiziant pro geležinę uždangą. Vietoj vykdes sveikatos ministro, Dd. Moisiejaus Kogano įsakymą vykti į Šakius, aš patraukiau į Pietus ir su didžiausiais gyvybei pavojais prasimušiau per griežtai saugojamą geležinę uždangą į vokiečių tuo metu valdomą Suvalkijos Punsco sritį.

Iš vėliau Vokietijon atbėgusių žmonių patyriau, kad ministras Dr. Koganas labai ant manęs pyko. Šakiuose, sakė, labai trūko chirurgo, o aš laiku nenuvykęs į man skirtą ligoninę. Ministras nebuvo davęs man priklausantių atosto-

Ši dviejų tonų statula stovi Žalioje pievelėje ant menininko Pablo Picasso kapo. Šeima ją parinko todėl, kad tai buvo paskutinis darbas, prie kurio jis dirbo paskutinius du metus prieš susergant.

gu, todėl jis galvojo ir kitiems pasakojo, kad Dr. K. Pautienis nepripažįsta naujos komunistinės valdžios ir be ministro žinios bei sutikimo pasiėmęs

atostogas ir nežinia, kur išvykęs.

Ministras Dr. Koganas už mano neklusnumą, už atostogavimą neleistinu būdu ir už lauzimą naujos valdžios "geležinės disciplinos", man uždėjo 500 litų baudą ir pasiuntė šakių apskrities viršininkui, kad išreikalautų iš manęs naujai atsiradusio ministro uždėtą piniginę baudą. Kol ministro įsakymas pasiekė Šakius, aš, sėkmingai perėjęs sieną, jau buvau Rytprūsioose ir Karaliaučiaus Katharina ligoninėje dirbau gydytojo darbu. Aš jau buvau Karaliaučiuje, kai ministras, manęs nesumedžiojęs, uždėjo kerštingą baudą.

PRAMUŠIAU GELEŽINĘ UZDANGĄ

Kai 1940 metais perėjau sieną, tai Suvalkijoje žmonės jau plovė rugius. Tuo tarpu Lietuvoje, nusikaltėlių gaujai sujaukus "liaudies seimą", o šiam nusavimus ūkininkų žemes, Lietuvos ūkininkai buvo labai prislėgti, be ūpo, nematė jokios vilties ateičiai, todėl ir neturėjo jokio noro dirbti žemę ir piauiti nokstančius, o vietomis ir prinokusius javus.

Lietuviško kaimo jaunimas taip pat buvo paliestas liūdnų nuotaikų. Jis buvo tylus, tarytum apmirus, bet rugiapiūtės linksmos dainos, be muzikos ir be šokių. Tuo tarpu kitoje sienos pusėje vokiečių valdomoje srityje radau senas jaunimo nuotaikas. Rugiapiūtės metu jaunimas dainavo, o po rugiapiūtės, jis šoko, linksmosios ir dainavo.

Punsco srities lietuvskas jaunimas tuo metu neįėjo ir net negalvojo, kad čia pat, kitoje sienos pusėje, apie ketvirtadilį kilometro atstume, ne tik jaunimas, bet visi Lietuvos žmonės buvo patekę į raudonosios Maskvos replės, kentė kruviną terorą ir neturėjo jokio noro piauiti rugius, nebuvo rugiapiūtei reikalingo linksmumo.

Sutemus ir perėjus į vokiečių laikomą Lietuvos pusę pas pirmą pasienio ūkininką lietuviškas jaunimas šoko ir linksminosi. Iš kiemo per langą tarp šokančio jaunimo pastebėjome vieną vokiečių karį, pasienio sargą, pasistačijęs savo šautuvą į kampa šokantį ir besilinksminantį kartu su lietuvišku jaunimu. Koks didelis skirtumas tarp laisvės ir rusų okupuotos Lietuvos komunistinio teroro.

UŽEJAU PAS EGLYNES ŪKININKĄ

Tą ūkininką, kurio ūkin man teko įžengti, aš pažinojau. Jis

Kaip SSSR sutvarkomos tautinės mažumos?

Komunistų "mesiojusius Leninas paliko savo pesekėjams nepaprastai efektingą formulę, reguliuojančią "brolišką rasių ir tautų sugyvenimą" raudonojoje Rusijos imperijoje. Ta formulė yra tokia, kad visos nerusiškos

gyveno ir jo ūkis buvo Lenkijos pusėje, bet prieš 18 metų, kai Lenkija pasiuntė ultimatumą ties Egllynės kaimu įvyko kautynės. Man teko būti kartu su 10 - to pulko daliniais. Mes nenorėjome Egllynės perleisti Lenkijai. Tuo metu susipažinau su Egllynės kaimo ūkininku, o dabar ta pažintis man labai pravertė.

Prasimušimas per pasienio zoną ir geležinę uždangą, gerokai išsvargino. Kai pasiekėm vokiečių valdomą Suvalkų trijų kampį, tai užėjau pas senai pažįstamą ūkininką ir paprašiau, kad leistų pernaktoti ir pailsėti ant sienos.

Ūkininkas labai būtų norėjęs man padėti, bet apgailestavo, kad negalėsias to padaryti. Vokiečiai yra uždraudę priimti pabėgėlius iš okupuotos Lietuvos. Ūkininkas pasakė, kad jis negalės leisti, nes jam pačiam gresiantis didelė bausmė.

— Pirmą nuo komunistų užėjusių Suvalkiją, mes bėgome į Lietuvą, o dabar nuo tų pačių komunistų jūs bėgate pas mus, — man tarė ūkininkas.

(Bus daugiau)

tautos gali puoselėti savo literatūrą ir meną kaip "tautinį formą, socialistinį tūrinį".

Kaip ta formulė pritaikoma Pabaltijo respublikose, pasako per Geležinę Uzdangą kartkartėmis į Vakarus patenkančios informacijos. Bet vaizdinga pavyzdį rodo kai kurių Kaukazo ir Krymo tautelių likimas:

Kol valdė baltieji Rusijos carai, kartkartėmis kildavo maištai, sukilimai ir revoliucijos tai vienoje, tai kitoje tautoje. Favyzdžiui, čekėnai (čekensai), kurie savo tautos didvyriui Samilui vadovaujant per kelias dešimtis metų kovojo su Rusijos carų kariuomene Kaukazo rytinėje dalyje. Raudoniesiems užvaldžius, čekėnai besukilo tik vieną kartą — ir dingo nuo žemės paviršiaus. Tūkstančiai čekėnų mirė nuo kulų į pakaušį, o likučiai buvo išblaškyti neįsamojamuose komunistų imperijos plotuose, o jų kraštas buvo apgyvendintas rusais kolonistais. Toks pat likimas ištiko Krymo totorius, Pavolgio vokiečius ir kt.

Geriausias vaistas kasdien vaikščiojimas

Dr. Morris Fishbain. Sporto ir Fizinio Tinkamumo Tarybos pirmininkas, pareiškė, kad iš visų fizinės mankštos rūšių vaikščiojimas yra tinkamiausias ir populiariausias, ir kad šiuo metu apie 44 milijonai amerikiečių atlieka kasdieninę vaikščiojimo mankštą. Patar-damas į vaikščiojimo sportą pratinti vaikus iš pat mažens.

Philomena Says

CHICAGO SAVINGS IS NOW PAYING

5.39% 5.92% 6.003%

Annual Yield on 5 1/4% Passbook Accounts Daily Interest \$100 Minimum

6.81% 7.08% 7.35%

Annual Yield on 6 3/4% One Year Savings Certificate \$1,000 Minimum

7 1/4% 7.627%

on Four Year Savings Certificates \$10,000 Minimum Annual Yield

For 49 years, savers at near-\$100 million Chicago Savings have become accustomed to the highest rates permitted by law. It is possible to offer the above yield where earnings remain undisturbed and are compounded for a year or more.

CHICAGO ★★★★★

savings and loan association

6245 south western avenue 476-7575

Passbook Savings Earn From Day of Deposit to Day of Withdrawal

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui. Ansambliai, chorai, grupės, užsakydamos 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

UŽEJAU PAS EGLYNES ŪKININKĄ

Tą ūkininką, kurio ūkin man teko įžengti, aš pažinojau. Jis

VELTUI JŪSŲ NAMŲ IVERTINIMAS

ERWIN J. MICHAELS

4637 So. ARCHER AVE. (prie 47-tos) 254-8500

MES JUS LAIKOME SVARBIU ASMENIU

Su pagarba ERWIN J. MICHAELS

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmą, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams išgyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/4%	PER ANNUM \$5,000.00 OR MORE 4 YEAR MATURITY
6 3/4%	\$5,000.00 OR MORE 30 MONTHS MATURITY
6 1/2%	\$2,500.00 OR MORE 1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Istaišta 1923 metais. Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatytli.

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Table with subscription rates: In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.50 per 3 months. Other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months. Canada \$22.00 per year, other countries \$23.00 per year.

15 cents per copy, 15 c. on Saturday
Dienraščio kainos: Chicagoje ir priemiestuose: metams \$22.00, pusei metų \$12.00, trims mėnesiams \$7.00, vienam mėnesiui \$3.00

Lietuvoje pažadais stogai nedengiami

Okupanto propagandos agentūros puikiausiomis fotografijomis aprūpina ne tik pavirgoje Lietuvoje leidžiamus laikraščius, bet tas fotografijas jie jau dalina Vilniui nuvažiuojantiems turistams ir pradeda siuntinėti užsienioose einantiems laikraščiams.

Mes sakėme ir sakome, kad rusų primestose "komunistinėje santvarkoje" Lietuvos gyventojams labai sunku gyventi. Krašto gyventojus spaudžia įvairiausių bėdų dėl to, kad lietuviams primesti valdovai visai nesirūpina žmonių gerbūviu.

Kad krašto gyventojų neapykanta neišsilietų į didelės keršto bangas, kaip kartais atsitinka komunistų pavergtuose kraštuose, retkarčiais išleidžia susikaupusius neapykantos garus. Okupantas išklauso skriaudžiamųjų balso ir prižada negeroves pataisyti, bet pažadai pažadais ir lieka.

"Antrus metus dėl kiauuro stogo susirašinėja lazdių J. Masiulienė. Ryšių sistemoje su vyru išdir-

J. KLAUSEIKIS GEN. RAŠTIKIS TARP ĮVYKIŲ IR ŽMONIŲ

Praeitais metais išspausdinto- jais minima istorinė tiesa. Vie- je gen. Stasio Raštiko "Įvykių nur knygos autorius pabrėžia, ir žmonių" knygoje atvejų atve- jog jis savo raštais patarnauja

borne daugiau kaip 20 metų. Abu invalidai, o gyvena po kiauuru stogu. Kai pradeda lyti — rašo J. Masiulienė, — išdėliojame indus, kad nesušlapyt baldai, drabužiai".

Masiuliai kreipėsi į Lazdijų ryšių mazgo viršininką, A. Vekterį. Vėliau rašė rajono vykdomajam komitetui. 1971 m. lapkričio 15 dienos atsakyme pirmininko pavaduotojas V. Jurkevičius užtikrina, kad butas kapitališkai remontuojamas 1972 metais.

"Trečius metus dėl kiauuro stogo susirašinėja kaunietė J. Kanaporienė, gyvenanti K. Poželos g., Nr. 14a, bt. 8a" (Tiesa, 1973 m. spalio 25 d., 4 psl.).

Ką gi? Jis buvo ištikimas Maskvai, be to jo žmona, Katerė Poželienė Maskvai nebuvo tokia ištikima. Reikalai tiek pablogėjo, kad Stalinas, 10 metų ją šėręs, įsakė Minske ją sušaudyti. Bet Lietuvoje mažai respektuojamas ir K. Marksas, Lenino gerokai iškraipytas ir padėtas visos sovietų imperijos didžiausio išnaudojimo principo pagrindu.

"Liudyje sakoma — lašas po lašo ir akmenį praša. Pradžioje pro stogą tik varė, paskui jau teka čurkšlėmis, gadina ne tik lubas, bet ir visą pastatą. Tada tenka taisyti ne vien stogą. Taigi, ar apsimoka delsti.

Ką gero apie namų valdybos Nr. 14 darbuotojus gali pasakyti Kauno Markso prospekto namų Nr. 106 ir 106a gyventojai? Minėtų namų gyventojai daug metų naudojami kieme esančiu šuliniu. Pradėjus sekti vandeniui, jie 1971 m. kreipėsi į namų valdybą, prašydami šulinį išvalyti ir suremontuoti.

Jeigu jau pačiame Kaune, vienoje geriausių gatvių, — Markso prospekte — didelių namų gyventojai liko be vandens, jeigu rusai neleidžia panaudoti medžiagos stogams užlopyti, tai apie kokius pagerinimus gali kalbėti komunistų atstovai Amerikoje? Kokia ten padaryta pažanga, jeigu rusai uždraudė lietuviams komunistams tos "pažangos" parvažiuojantiems rodyti?

istorinei tiesai, o kitur, atsiliepdamas į kritikuojančius, aptaria, kurie iš jų pagal jo supratimą, tai tiesai nepatarnauja. Kaip dabar randama tiesos S. Raštiko raštuose, taip, reikia manyti, jos ras ir ateityje praeities tyrinėtojas. Ir priešingai — kaip dabar kai kuriuose puslapiuose pasigendama kažin kur nudingusios tiesos, taip ir ateities istorikams, skaitantiems S. Raštiko raštus, kils klausimų: o kaip iš tikrųjų buvo?

Nevertingi kartojimai pastorino knygas

Gerai, kad gen. Raštikis atsiminimus, kaip jis vadina, užrašė išspausdinti, bet be reikalo giriasi knyga parašęs pats vienas, be patarimų iš šalies. Iš perdidelio savim pasitikėjimo horizonto nusileidęs, pasikvietęs talkon lietuvių kalbos ir stilistikos žinovą ar žinovus, be abejojimo būtų gavęs naudingų patarimų. Pasikartojimus išmetus, gal tie užrašai būtų tilpę į dvi plonesnes knygas, vietoj dabar storų trijų tomų.

Kalbos dalykai, neskaitant gausių spaudos riktų, kai kur labai slūpi. Be kitų nevykusių sakinių generolas "Įvykių ir žmonių" knygos 95-me puslapyje skaitytojui išliūlo ir tokį nelietuviškos sintaksės sakinį: "Su visuomene pas jį nebuvo beveik jokių santykių".

Gen. Raštiko pašakojimo forma įvairi. Autorius kalba pirmu asmeniu — aprašo, ką matė, kur dalyvavo, ką jis ar kiti veikė. Tačiau kai kur pasišokėjama. Pasakojama apie Raštikį. Turtum be knygos autoriaus įvykiuose būtų buvęs ir kitas Raštikis. Toks stilius kai kur, ypač atsikirtimuose bei polemikose pateisinamas, tačiau labai slūps nučiuožimui ir tuštybei ir į pamėgimą išdžiūti apie save rašyti.

Nevertingų pasikartojimų pavyzdžiu galima laikyti gen. Vinco Vitkausko kariuomenės vadu paskyrimo epizodą. Daug kartų ta tema gen. Raštiko paliesta ir vis teisinamasi, kartojami tie patys kaltinimai prezidentui Smetonai, min. pirm. Merkui ir krašto apsaugos minist. Musteikiui. Atrodo, jog daug geriausių būtų autoriaus padaryta, jei jis vieną kartą savo nuomone, samprotavimus ir jam žino-

Nuo kada Vitkauskas jau buvo komunistas? Lietuvoje buvo juokaujama, jog kažkas paklausė čigono: "Kokio tikėjimo esi?". Čigonas klausimu atsakė: "O kokios tikybos tamsta?". Čigoną kalbinusis pasisakė esąs katalikas, tad ir čigonas pakėlė esąs katalikas; bet kai susitiko protestantą — į panašų klausimą čigonas atsakė esąs protestantas.

ir čigonas pakėlė esąs katalikas; bet kai susitiko protestantą — į panašų klausimą čigonas atsakė esąs protestantas. Ir Raštiko knygoje, kaip tame čigoniškame miklume greitai prisitaikymas. Knygos 180-me puslapyje rašoma, jog nepriklausomybės pabaigoje gen. Vitkauskas buvęs slapto kandidatu į komunistų partiją, gi kitą puslapį tik atvertus jau randamas gen. Raštiko pritarimas kitto asmens nuomonei, kad iki okupacijos nebuvo komunistas.

Ištars, jog Vitkauskas Lietuvos nepriklausomybės pabaigoje jau buvo slapto kandidatu į partiją, kaipgi gen. Raštikis gali sau prietaruoti ir kitame puslapyje pritarioti nuomonei, kad iki okupacijos nebuvo komunistas?

Kas yra kandidatas į partiją? Ar ne komunistas? Partijos skirtas kandidatavimo laikas yra yra ne kam kitam, kaip naujam nariui išbandyti. Nario bilietis išdavimas yra tik formalumas. Kas įstojo kandidatu, tas jau savo įsitikinimu ar kitokiais išskaičiavimais pasisakė esąs komunistas.

Tautinių Šokių mokytojai registruojasi

Amerikos ir Kanados Tautinių Šokių mokytojų suvažiavimas įvyks Čikagoje, š. m. lapkričio mėn. 23 — 24 d. d. Suvažiavimo metu bus išrinkta nauja vadovybė, aptartas 5-tosios Tautinių Šokių šventės repertuaras ir kiti reikalai. Visi Tautinių Šokių mokytojai kviečiami suvažiavime dalyvauti ir dar neužsiregistravę, prašomi nedelsiant registruotis pas p. Ireną Šilingienę, 7222 S. Whipple St., Chicago, Ill. 60629, Tel. (312) — HE 4 — 8444.

ZOOLOGIJOS SODE

Nebeįmanoma susikalbėti su savo vaikais, skundžiasi vienas tėvas. Anandien nusivedžiau savo penkerių metų sūnelį į zoologijos sodą ir aiškinau jam visokių žvėrių ir paukščių. "O ana — žandras", rodau jam. "Nelaikyk mane tiek kvailu", atsakė vaikas. "Tokių dalykų nėra!"

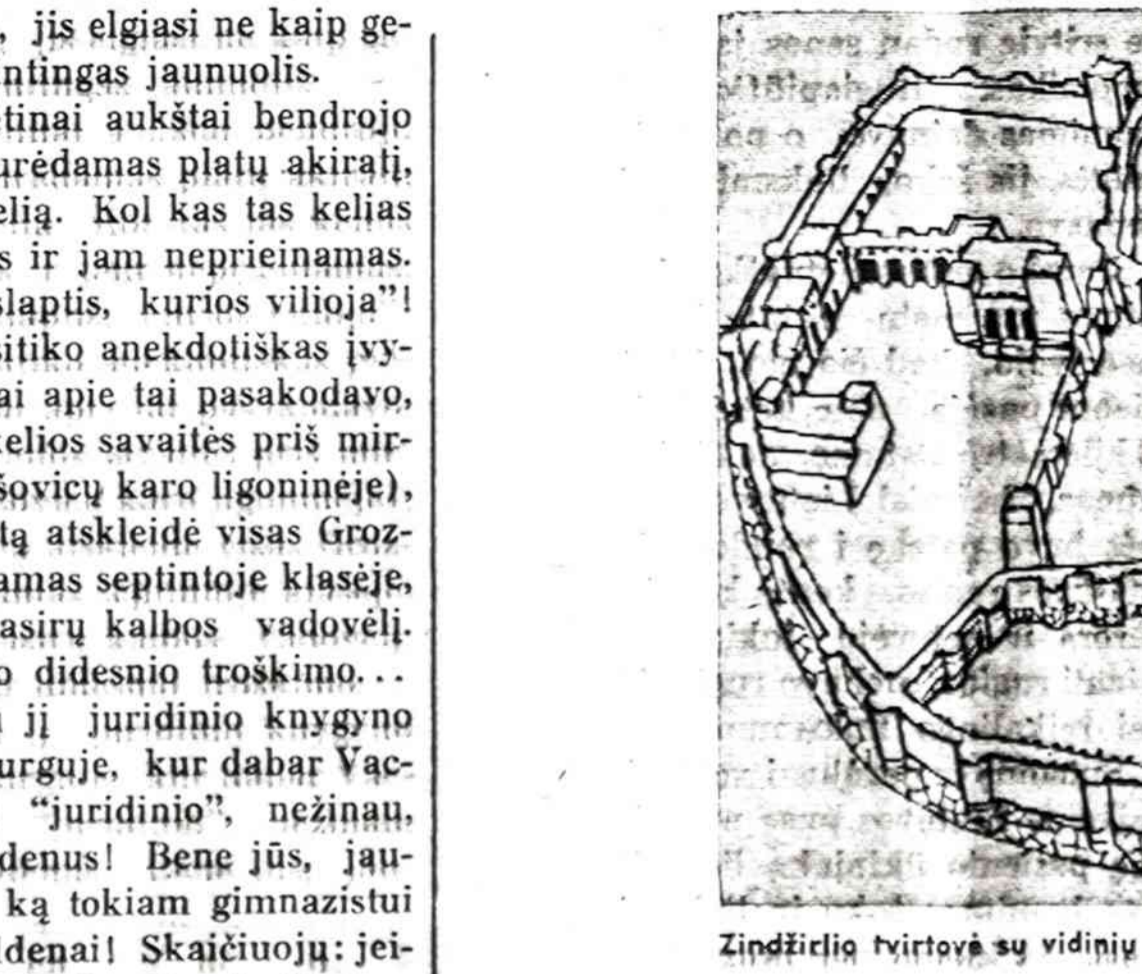
VIENODAS LIKIMAS

Kirpėjas skuta klientui barzdą neaštru skustuvu. Tuo tarpu kažkur kieme ima staugti šuo. Kirpėjas sako: — Ko tas šuo ten stūgaujau? — Matyt, ir jį skuta tokiu pat atšipusiu skustuvu, kaip ir mane, — pastebi klientas.

VOITECHAS ZAMAROVSKIS HETITAI

Seštokas Groznas sugeba rasti laiko mokyklai, mokykliniams namų darbams, savarankiskoms studijoms, Tautos teatrui, gimnastikos salei ir skaitymui. "Pasakyk man, ką skaitai, pasakyk, kas esi". Jo korektėje įrašytos tik kvi išėjusios Jiraseko ir Bodlero naujienos, "L'art et la vie" ("Menas ir gyvenimas") ir "Naše doba" ("Mūsų epocha"). Turgenovas ir Macharas, "Moderni revue" ("Modernioji apžvalga") ir "Revue biblique" ("Biblijos apžvalga"), Moljero pjesės ir Rigerio ("Mokslinis žodynas", kurį jis ima ir skaito pačiam, tomas po tomo, "bendram išsilavinimui". Be to, jis vadovauja čekų ir prancūzų literatūros mėgėjų gimnazistų būreliui, kurį pats ir įkūrė.

Zinoma, tokių dalykų įvairiais variantais galima rasti biografijose visų žmonių, kurių biografijos iš viso rašomos. Teisybė, čia krinta į akis potraukis filologijai ir senovės Rytams, bet jis išryškėja tik žiūrint atgal, iš jo nuveiktų darbų aukštumos. Ir, nors tai jau anaizol "ne romantiška", šešiolikmetis Groznas dar nežino savo gyvenimo uždavinio, nespecializuoją, tik tai kaupia jėgas, domisi daugybe dalykų, nepamiršdamas ruošimosi būsimajai savo profesijai (evangelikų pastorias, kaip

Zindicijų tvirtovė su vidiniais gynybiniais sienų ir įtvirtintu vartų sistema.

ir nepaprastai kuklajai gyvendamas", negalėjo tikėtis haigii Prahoje gimnaziją. Tačiau ner to blogo, kurs neišitų į gerą (turime galvoje ne asmeninius Grozno jausmus, bet būsimąjį jo gyvenimo kelią). Kolinio gimnazijoje dėstė dr. Justinas Vaclovas Prašekas, vienas čekų orientalistikos pradininkų, parašęs pirmąją čekišką senovės Rytų istoriją ir daugelį mokslo darbų, kuriais rėmėsi tiek Čekijos, tiek ir kitų šalių mokslinė literatūra. Savo išsilavinimu ir pedagoginiais gabumais Praš-

tojas, kuris neuždega savo mokinio, — prastas mokytojas. O Prašekas buvo puikus mokytojas. 1897 metų liepos mėnesį su pagyrimu išlaikęs brandos egzaminus Kolinio gimnazijoje, Groznas, svajodamas apie orientalistiką, išvažiavo į Vieną stoti į evangelikų teologijos fakultetą (Čekijoje tokio nebuvo), kaip kąd troško jo tėvas. — Kas dėsto senovės Rytų istoriją? — Jau dveji metai nėra kam. — Kieno asirų kalbos paskaitas galėčiau lankyti? — Asirų kalba čia nedėstoma. — O orientalistikos įvadas? — Žmogau, čia rengiami ne moksliniai, o pastoriniai! Eik į filosofiją! Groznas užpildė trisdešimt du formuliarus, reikalingus istoti į teologijos fakultetą, o paskui nukako į filosofijos fakultetą dekanatą ir ten padarė tą patį. O kodėl gi jam nepažandžius studijuoti dviejuose fakultetuose? Jeigu kai kas taip supranta akademinį laisvę, kad nelanko jokių paskaitų, tai kodėl šia laisvę jis negalėtų pasinaudoti kitaip — išsyk lankydamas du paskaitų ciklus?

Skaitykite ir plaukite Dienraštį "NAUJIENAS".

